HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אפילו זמן אחד לכולן נמי הוי טופס אלא היכי דמי כלל דכתב אנו פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית מתקיף לה רבי אבא לר' יוחנן דאמר זמן אחד לכולן זהו כלל ליחוש דלמא כי חתמו סהדי אבתרא הוא דחתימי מי לא [א]תניא [א]עדים חתומין על שאילת שלום בגט פסול חיישינן שמא על שאילת שלום חתמו לאו איתמר עלה א"ר אבהו [ב]לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוחנן שאלו פסול ושאלו כשר ה"נ [ג]דכתיב ביה פלוני ופלוני ותו לרבי יוחנן דאמר זמן לכל אחד זהו טופס מאי איריא משום טופס ותיפוק ליה דהוה ליה נכתב ביום ונחתם בלילה א"ל מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי הכי אמרינן משמיה דרבי יוחנן [ד]דכתיב בהו בחד בשבא בחד בשבא א"ל רבינא לרב אשי לריש לקיש דאמר זמן אחד לכולן נמי טופס הוי (א) והיכי דמי כלל דכתיב ביה הכי אנו [ה]פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית נמצאו שתי נשים מתגרשות בגט אחד והתורה אמרה וכתב לה [ב]ולא [ג]לה ולחברתה [ו]דהדר כתב פלוני גירש פלונית ופלוני גירש פלונית א"ל רבינא לרב אשי ומאי שנא מהא [ז]דתניא הכותב כל נכסיו לשני עבדיו קנו ומשחררין זה את זה ולאו אוקימנא בשני שטרות תניא כוותיה דר' יוחנן תניא כוותיה דריש לקיש תניא כוותיה דר' יוחנן חמשה שכתבו בתוך הגט איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית ופלוני פלונית וזמן אחד לכולן והעדים מלמטה כולן כשרים [ה]ותנתן לכל אחת ואחת זמן לכל אחד ואחד והעדים מלמטה [ח]את שהעדים נקראים עמו כשר ר' יהודה בן בתירא אומר אם יש ריוח ביניהן פסול ואם לאו כשר שאין זמן מפסיקן תניא כוותיה דריש לקיש חמשה שכתבו כלל בתוך הגט אנו פלוני ופלוני גירשנו נשותינו פלונית ופלונית פלוני גירש פלונית ופלוני גירש פלונית וזמן אחד לכולן והעדים מלמטה כולן כשרין ותנתן לכל אחת ואחת זמן לכל אחד ואחד וריוח לכל אחד ואחד והעדים מלמטה את שהעדים נקראין עמו כשר ר"מ אומר אע"פ שאין ריוח ביניהם פסול שהזמן מפסיקן וריש לקיש מאי איריא זמן לכל אחד ואחד הא אמר זמן אחד לכולן נמי טופס הוי הני מילי היכא דלא ערבינהו מעיקרא אבל הכא דערבינהו מעיקרא אי פליג להו זמן אין אי לא לא:

מתני' [ט]שני גיטין שכתבן זה בצד זה ושנים עדים עברים באים מתחת זה לתחת זה ושנים עדים יונים באים מתחת זה לתחת זה את שהעדים הראשונים נקראין עמו כשר [י]עד אחד עברי ועד אחד יוני ועד אחד עברי ועד אחד יוני באין מתחת זה לתחת זה שניהם פסולין:

גמ' [כ]וליתכשר האי בראובן והאי בבן יעקב עד דהא תנן בן איש פלוני עד כשר דכתב ראובן בן אקמא ויעקב עד אבתרא וליתכשר האי בראובן בן וליתכשר האי ביעקב עד דהא תנן איש פלוני עד כשר [ל]דלא כתב עד ואיבעית אימא [מ]לעולם דכתב עד ודידעינן בהא חתימה דלאו דיעקב הוא ודלמא

אפילו זמן אחד לכולן נמי הוי טופס. לכל אחד ואחד לפסול העליונים [ו](א"כ כי כתבו איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית) הואיל והזכיר שם איש ואשה יחד לכל אחד ואחד הוי כל חד גט לעצמו ונמצא אחרון מפסיק בעדות ואין עדים מעידים אלא עליו: **לר' יוחנן דאמר כו'.** הואיל וכל איש ואשה נכתבים לבד לבד אמאי כולן כשרים: **על שאילת שלום חתמו.** ולא על הגט: **שאלו.** [ח]בשלומו: **פסול.** דהוי מלתא באפי נפשיה ומפסקת: **זמן לכל אחד ואחד.** קא סלקא דעתין ביום שנכתב זה לא נכתב זה: **מאי איריא.** דמפסלי עליונים משום דאין העדים נקראים עמם: **ותיפוק ליה.** דהוו כולהו בר מבתרא נכתבו היום ונחתמו לאחר זמן שהרי לא חתמו העדים עד שנכתב האחרון. נחתם בלילה לאו דוקא אלא משום לישנא דמתני' נקט ליה דתנן בפרק שני (לעיל יז.) נכתב ביום ונחתם בלילה פסול וכ"ש למחר או ליומא אוחרא: **בחד בשבא.** גירש פלוני פלונית והדר כתב בחד בשבא גופיה גירש פלוני פלונית דהשתא לא מיפסלי קמאי אלא משום הפסקה: **דהדר כתב הכי כו'.** דהוו להו כל חד באפי נפשיה ומיהו אהני לישני קמאי לאשמועינן שהעדים ידעו בכל הגיטין הללו: **ומאי שנא הא מהא דתניא כו'.** ועבד גמר לה לה מאשה[ט] ולא פסלינן להו משום ולא לה ולחברתה (ב) שמחרר שניהם בבת אחת ודמי לקמייתא דריש לקיש אנו פלוני ופלוני גירשנו נשינו פלונית ופלונית ואמאי בעי למיהדר ומכתב פלוני גירש פלונית ופלוני פלונית הא הכא כתב כל נכסי לפלוני ופלוני עבדי וקתני קנו כל הנכסים ונמצא כל אחד חציו בן חורין וחציו עבד לחברו ומשחררים זה את זה חנאיהן: **ולאו אוקימנא.** בפרק השולח גט[י]: **בשני שטרות.** שכתב בשטר כל נכסי לפלוני עבדי ובשטר השני כל נכסי נתונים לפלוני עבדי ומסרן להן בבת אחת שלא קדם זה לזה הלכך קנו שניהם דהאי אמר כולהו דידי והאי אמר כולהו דידי: **איש פלוני כו'.** היינו כרבי יוחנן דלא קתני אנו פלוני ופלוני גירשנו כו': **ולריש לקיש.** אמאי קתני בהך דמסייעא ליה זמן לכל אחד ואחד כו' את שהעדים נקראין עמו כשר בלאו זמן לכל אחד ואחד נמי פסילי עליונים: **אבל הכא דערבינהו מעיקרא.** דהא דקתני זמן לכל אחד ואחד כגון דכתב הכי כדקתני רישא אנו פלוני ופלוני גירשנו נשינו פלונית ופלונית פלוני גירש פלונית באחד בשבת ופלוני גירש פלונית באחד בשבת דכיון דערבינהו מעיקרא אי לא הדר אפסקינהו בזמן לא מיפסקי: **מתני' שני גיטין שכתבן זה בצד זה.** ברוחב המגילה: **שנים עברים באים מתחת.** הראשון לתחת השני שם העד תחת הראשון ושם אביו תחת השני וכן עד שני תחתיו וחזרו וחתמו תחתיהן שני ישראלים יונים הדרים בארץ יון ובלשון יונית כדרך הזו אבל חתימת היונים אינה נקראת כחתימת העברים שכשהיוני חותם יוסף בן שמעון בידוע ששמו שמעון בן יוסף שכך מתפרשת חתימתן יוסף בן [יא]שמעון כלומר בנו של יוסף שמעון ונמצא שם העד חתום על גט שני ושם אביו חתום על הראשון הלכך על כרחיך היונים תחת השני חתמו כזה[יב]:

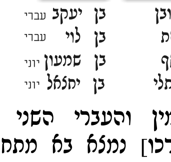

את שהעדים הראשונים נקראים עמו כשר. [יג]אם העבריים חתומים למעלה הימיני כשר ואם היונים חתומים למעלה השמאלי כשר ובגמרא פריך אידך אמאי מיפסל: **עד אחד עברי ועד אחד יוני ועד אחד עברי ועד א' יוני באים מתחת זה לתחת זה.** עד עברי ועד יוני באים מתחת גט הימין לתחת גט השמאל ועד עברי ועד יוני עוד תחתיהן באין מתחת השמאל לתחת גט הימין כגון שהיוני הראשון חתם תחת השמאלי יוסף (ג) [יד]בסוף שיטה וחזר וחתם בן שמעון בראש שיטה שניה תחת הימיני נמצא שמו תחת הימיני דהכי מיפרשה חתימה דידהו בנו של יוסף שמעון נמצא שמתחת גט הימין בא לתחת גט השמאל שם אביו על השמאל ושמו על הימין והעברי השני חתם שמו תחת גט השמאלי בסוף שיטה ושם אביו תחת הימיני בראש שיטה שתחתיה [טו][שלא כדרכו] נמצא בא מתחת גט שני לתחת גט ראשון והיוני השני חתם תחתיו כדרכו בשיטה אחת יחזקאל בן תחת הראשון ונפתלי תחת השני נמצא שמו חתום על השני: **שניהם פסולים.** ובגמרא מפרש טעמא: **גמ' וליתכשר קמא בראובן ובתרא בבן יעקב עד.** ויוכשרו שניהם על ידי שני עדים ראשונים: **דהא תנן.** במתניתין בפירקין: **וליתכשר האי בראובן בן.** דמשמע אני בנו של ראובן כדרך פירוש חתימת היונים וזה שחתם תחת השני איש אחר היה ושמו יעקב: **דלא כתיב עד.** ומתניתין דוקא נקט איש פלוני עד דהיכא דלא חתם פלוני בן פלוני בעינן עד: **דלאו יעקב הוא.** אלא (ד) של זה בנו היה: ודלמא

וליתכשר האי בראובן והאי בבן יעקב עד. [א]תימה לר"י היכי ליתכשר בראובן הא לא תנא אלא איש פלוני עד כשר אבל איש פלוני בלא עד לא ואור"י [ב]דפשיטא ליה דראובן קאי אבן יעקב עד דבתריה והוי כאילו כתב בהדיה דראובן עד:

וליתכשר האי בראובן בן והאי ביעקב עד. [ג]פירש בקונטרס דראובן בן משמע אני בנו של ראובן כדרך פירוש חתימת יונים[ד] וזה שחתם תחת השני איש אחר היה ושמו יעקב[ה] ולפירושו שפי' שחתם כחתימת יונית בחנם פירש שיעקב הוא איש אחר שיוכל לפרש הוא יעקב הוא עצמו בן ראובן ופירוש דחוק לומר שהעברי חתם כדרך חתימת יונים ונראה לפרש דראובן בן דקאמר הוא בן יעקב ולא חש ראובן לכתוב שם יעקב אביו לפי שהוא כתוב וחתום על גט שני ונקרא יפה ראובן בן יעקב:

דידעינן ביה בהאי חתימת ידא דלאו דיעקב. משמע דבסתמא[ו] היה לנו לתלות ביעקב אע"ג דבעי קיום חותמין מסתמא השליח שאומר בפני נכתב וכו' מכיר חתימת ידו אי נמי איכא למימר דמיירי בא"י דאין צריך קיום חותמין כיון שאין עליו עוררים: ודלמא

עין משפט נר מצוה

נח א ב מיי' פ"ד מהל' גירושין הל' כה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קל סעיף ג:

נט ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט ובהג"ה:

ס ד ה ו ז מיי' שם הל' יט טוש"ע שם וסעי':

סא ח טוש"ע שם סעיף ט:

סב ט י מיי' שם הל' כא טוש"ע שם סעיף ח:

כ [מיי' שם ה"ח]:

סג ל מיי' שם טוש"ע שם סעיף יב:

סד מ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:

מסורת הש"ס

א) ב"ב קעו. [תוספ' פ"ז], ב) [קדושין יד.], ג) [ע' תוס' עירובין טו: ד"ה ורבנן ותוס' לעיל כח: ד"ה בכתיבה], ד) לעיל מב., ה) בדפו"ר, וינתן, וכן בסמוך וכל"ל, יעב"ץ, ו) [תוספות על זה לקמן ע"ב], ז) ברש"י באלפסי ליתא לכל זה, ח) בדפו"ר, בשלומה, ט) [לעיל נט:], י) [לעיל מב.], יא) בדפו"ר ותוי"ט ליתא תיבת, שמעון, יב) [הנדפס בדפוס וילנא הוא בטעות וציור זה צויר לפי הכת"י], יג) עי' רש"י על הרי"ף והגהות חו"י שם, יד) ס"א בראש, טו) הנוסף בסוגרים הוא טעות. רש"ש,

הגהות הב"ח

(א) גמ' טופס הוי אלא היכי דמי: (ב) רש"י ד"ה ומאי שנא וכו' כששחרר: (ג) ד"ה עד אחד עברי וכו' תחת השמאלי יוסף בן בסוף שיטה וחזר וחתם שמעון כצ"ל: (ד) ד"ה דלאו יעקב הוא אלא בנו של זה היה:

מוסף רש"י

הכותב כל נכסיו לשני עבדיו. שכתב שני שטרות, כל נכסיו לזה וכל נכסיו לזה, וזיכה לשליח אחד בבת אחת לשניהם, דפלגי דלא קדם אחד לחבירו, קנו ומשחררין זה את זה. לפי שכל אחד זכה בחצי חבירו (לעיל מב.).

מוסף תוספות

א. השתא משמע דפשיטא דקמא כשר בראובן גרידא, מדלא מייתי ראיה דכשר כמו מבן יעקב עד. תוס' ב"ב קסא ע"א ד"ה וליתכשר [בנמשך לע"ב].

ב. דאינו חושש לחתום עד לפי. תוס' הרא"ש [וע"ע בתוס' ב"ב שם].

ג. השתא נמי [קשה] היכי פשיטא ליה דקמא כשר בראובן בן גרידא. תוס' ב"ב שם.

ד. והוי כמו בן איש פלוני. תוס' ב"ב שם.

ה. [והיינו דקאמר] והאי ביעקב עד. תוס' ב"ב שם.

ו. אי לאו דידעינן בהאי חתימה דלאו דיעקב היא. שיט"ק.

פסקי רי"ד

אפילו זמן אחד לכולן זהו תופס. ה"ד כלל דכתיב ביה הרי אנו פלוני ופלוני גרשנו נשותינו פלונית ופלונית. מתקיף לה ר' אבא לר' יוחנן דאמר זמן אחד לכולן זהו כלל ליחוש כי חתימי שהדי אבתרא הוא דחתימי פי' הואיל וכל שם איש ואשה נכתבים לבד דילמא דעדים אבתרא חתימי ולא אכולהו מי לא תניא עדים החתומים על שאלת שלום בגט חיישינן שמא על שאלת שלום חתמו ולאו מי איתמר עלה א"ר אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דר' יוחנן שאלו פסול ושאלו כשר הכא נמי דכתיב ביה איש פלוני גירש פלונית ופלוני פלונית ופלוני פלונית פי' שהוא"ו מוסיף על ענין ראשון ומחבר את כולן ואכולהו משהדי: ותו לר' יוחנן דאמר זמן לכל אחד זהו תופס מאי איריא משום תופס תיפוק לי דהוה ליה נכתב ביום ונחתם

פסקי רי"ד (המשך)

בלילה פי' דקס"ד שביום שנכתב זה לא נכתב זה וכולהו הוו נכתבו ביום ונחתמו לאחר זמן א"ל מר קשישא בריה דרב אידי לרב אשי הכי אמרינן משמיה דר' יוחנן דכתיב ביה הכי בחד בשבא בחד בשבא בחד בשבא א"ל רבינא לרב אשי לר"ל דאמר ה"ד כלל דכתב ביה הכי אנו פלוני ופלוני גירשנו את נשותינו פלונית ופלונית ופלונית נמצאו ב' נשים מתגרשות בגט אחד והתורה אמרה וכתב לה ולא לה ולחברתה דהדר נכתבים פלוני גירש פלונית ופלוני פלונית ופלוני פלונית וקי"ל ר"ל ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן: מתני' ב' גיטין שכתבן זה בצד זה ושני עדים עברים באין מתחת זה לזה ושני עדים יונים באין מתחת זה לזה את שהעדים הראשונים נקראין עמו כשר. עד א' עברי ועד א' יוני באין מתחת זה לתחת זה שניהם פסולין. פי' ב' גיטין שכתבן זה בצד זה לרוחב המגילה א' מימין וא' משמאל. ושני עדים עברים באין מתחת זה לתחת זה וכו' וב' עדים עברים חתומים בלשון קודש והיו חתומים מתחת זה לתחת זה שלא היו חתומים שמם ושם אבותם תחת גט אחד כמו שעושין כל העדים החותמים תחת כל גט וכל שטר אלא כתבו שמם תחת גט הימיני ושם אבותם תחת השמאלי וכן השני כתב יוסף תחת הימיני בן שמואל תחת השמאלי נמצאת חתימות מושכות מגט זה לגט זה שמותם כתבו תחת הימיני ושמות אבותיהם תחת השמאלי ועוד חזרו וחתמו תחתיהן שני ישראל יונים הדרים בארץ יון ולא חתמו בלשון קודש אלא בלשון יונית והיתה חתימתן נמי מושכת מתחת הימיני לתחת השמאלי ומנהג היונים הוא בשמותם ראובן בן יעקב [יעקב] הוא שם העד וראובן הוא שם האב שכך מתפרש ראובן מי הוא בנו יעקב וחתמו שני היונים כך תחת העברים דן בן נפתלי גד בן אשר דן בן היה כתוב תחת הימיני ונפתלי תחת השמאלי ומתפרש נפתלי בן דן וכן השני גד בן היה כתוב תחת הימיני ואשר תחת השמאלי נמצא עכשיו שני עברים חתומים תחת הימיני ושני עדים יוונים חתומים תחת השמאלי את שהעדים הראשונים נקראים עמו כשר. דהיינו הימיני שהעברים נקראים עמו וקורא אותן ראשונים לפי סדר המשנה דתני שני עדים עברים ושני עדים יונים וגט השמאלי שהעדים נקראים עמו פסול.